

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:
Helyben: Egy óra kor. 1.—
 Negyedévre — — — 3.—
 Félévre — — — 6.—
 Egész évre — — — 12.—
Vidékre: Egy óra kor. 1.20
 Negyedévre — — — 3.60
 Félévre — — — 7.—
 Egész évre — — — 13.—
 Egyes szám 1 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
 Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
 Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
 Hirdetések petit számításal, díjszabás szerint.
 Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

Két miniszterelnökjelölt.

Budapest, szeptember 1.

A válságos politikai állapotok közepette természetesen nagy az érdeklődés aziránt, hogy ki lesz az új miniszterelnök. A különböző politikai színezetű lapok egyikében azt olvassuk, hogy gróf Apponyi Albert, a másikban, hogy Wekerle Sándor, a harmadikban, hogy lesz egy Apponyi-Wekerle, vagy pedig egy Wekerle-Apponyi-kormány. A kormányalakítási találgatásoknak ebbe a zürzavarába valóban megkegyelmeztet még az amúgy komolyan gondolkodni szokott polgári észjárás is. Hogy ki lesz a miniszterelnök, az csakugyan nem közömbös dolog. Más nem lehet, mint aki a magyar nemzeti követeléseket hozza magával a királytól s akinek személyében az ország közvéleménye megbizhatik, hogy ezeket a követeléseket teljesíteni is fogja. Fölvetjük most azt a kérdést, hogy melyik államférfiuban lehet inkább bízni a nemzeti követelések teljesítését illetően? Wekerle Sándorban-e, vagy gróf Apponyi Albertban? Tekintsük csak közelebbről ezt a dolgot.

Hallott-e valaki valamit ebben az országban 1893. előtt, hogy Wekerle Sándor, mint politikus, mint államférfi, mint miniszterelnök a jogos nemzeti követelések érdekében fölemelte volna szavát s kitette volna magát esetleg annak, hogy Bécsben forrodalmárnak tüntessék fel. Nem. A nekünk magyaroknak szomorú emlékeztető fejérmegyei Móron született államférfiu ezt soha nem cselekedte. Hazafiságát kétségbe nem vonjuk, de azt az egyet megállapíthatjuk vele szemben, hogy igazi nemzeti mozgalmaink élén valami feltűnően, — de talán még kevésbé feltűnően sem — szerepelni nem láttuk. De láttuk szerepelni egykor, mikor a polgári házasság behozataláról volt szó. Akkor ez a robusztus, bajszatlan, német nevű magyar, szembeszállt még a király akaratával is és a maga mellett rendezett nem keresztény felekezeti tüntetésekkel szinte kényszerítette a koronát, hogy az szentesítse a neki nem tetsző s az országgyűlés főrendiházában ugyszólván mesterségesen keresztülhajtolt egyházpolitikai törvényeket. Ez sikerült neki s ez volt életének a legnagyobb diadala. De kérdezzük, hogy a kötelező polgári házasság behozatala magyar nemzeti kérdés volt-e? Ezt talán még maga Wekerle Sándor sem hiszi. Hiszen a legmagyarabb néprétegek tiltakoztak ellene. A főhercegek most is külföldön kötik házasságaikat, hogy a polgári kötést elkerüljék. És tessék elmenni ma egy faluba, akárhová az országba megszavaztatni a népet, hogy kell-e nekik a polgári házasság, bizony azt mondják, hogy nekik nem kellene, ha nem volna muszáj kellenie. Nem is magyar nemzeti követelés volt ez, hanem zsidófelekezeti követelés, melynek harcái sorába azután odaállt Wekerle

Sándor és diadalmaskodott. Összetört régi hagyományokat, megbolygatta a felekezeti békét és es megteremtette a — néppártot. Hát kérjük, ennek a különben igen nagy tudású államférfiúnak személyében látnók-e mi magyarok biztositva nemzeti követeléseink érvényesítését, vagy azében a másikban, akinek harmincöt év meghaladó politikai pályája mindenkor a nemzeti, a békésen elérhető nemzeti jogok kivívásért való küzdelem volt? Aki bele oltotta nemzete lelkébe, mint egy kiolthatatlan vágyat, hogy magyar, mindenekelőtt légy magyar még külső jelvényeidben, még a saját véredből kikerült saját életerődből fentartott hadseregben is. Akit ezért éppen a Wekerle Sándor kormányzata alatt kigunyultak, fölfelé rebellisnek bélyegeztek. De aki akkor is, ma is, mindezek dacára az általa követelt, hangoztatott magyar nemzeti követelmények alapján áll.

Dacára, hogy *Falk* Miksa a királynál járt érdekében, dacára, hogy a felekezeti lapoknak egy része riadozva kiabálja nevét, mi azt hisszük, Wekerle Sándor egyénisége a multjához hozzáfűzött politikai emlékeknél fogva sem alkalmasak arra, hogy ő lehessen az a vezér, aki kivezeti ezt a nemzetet a politikai zürzavaroknak most már süppedékekbe jutott utvesztőjéből. Ez a férfi csak egy lehet, akiben ma is öszpontosul minden hazafias bizalom: gróf *Apponyi* Albert. De ő is csak úgy, ha a nemzeti engedményekkel jön, azokkal, amelyeknek eljövételét követelte, megjósolta jövőbe látó lelkével.

A válság.

Budapest, szept. 1.

A király csütörtökön tér vissza Bécsből Budapestre. Addig természetesen nem történik semmi érdemleges intézkedés a politikai válság elosztása dolgában. Állunk, mint a golya a tó partján, mely hol az egyik, hol a másik lábára támaszkodik s találgatjuk még mindig, hogy mit hoz a jövő? Nemzeti engedményeket-e vagy egy új miniszterelnökjelöltet engedmények nélkül, aki azután ismét letűnik hamarosan a látóhatárról. Mert most már, — amit az egymást követő utóbbi napok sorozatában ismételtelen említettünk — akárki fia, senki sem fog boldogulni nemzeti engedmények nélkül, különösen azok nélkül, melyeket gróf *Apponyi* Albert összegezett és *Szentiványi* Árpád a képviselőház elé terjesztett.

Gróf *Apponyi* Albert tegnap különben itt járt a fővárosban. A vasutról egyenesen a képviselőházba hajtatott, ott elintézte elnöki teendőit, s a *Kontinental*-szállóban megebédelve, *Szentiványi* Árpád a szabadelvűpárt alelnöke társaságában kihajtatoti a pályaudvarra s onnét visszautazott Eberhardra. *Szentiványi* Érsekújvárig kísérte a képviselőház elnökét s onnét visszatért Budapestre.

A fővárosban időző politikusok s ezek között első sorban azok részéről, akik a multban is a nemzeti követelmények mellett álltak, az a vélemény emelkedik ki, hogy annak a designált miniszterelnöknek, aki a nemzeti követelmények biztositékait hozza magával, annak még más biztositékokkal is kell birnia. Olyanokkal, melyek alkalmasak lesznek arra, hogy az országot kimeneljék a gazdasági depresszióinak, züllésnek mai állapotából. Egy előkelő politikai férfiutól azt a véleményt hallottuk, hogy a szabadelvűpárt tekintélyes részében ma az az álláspont, hogy a jövő kormány a gazdasági kérdésekben is legyen egyöntetű. Elő ne forduljon többé az, hogy az egyik miniszter a szövetzeti eszmét támogassa, a másik pedig az eszme gyakorlati kivihetősége elé állítson akadályokat. Az ország kivándorolni induló közönségének megmentésére egyértelműleg hajtásanak végre a települési, ki- és bevándorlást szabályozó törvényes intézkedések. Az uzsorászkodás s általán a népnek kizsárolására irányuló minden visszaélés büntetését szigorító javaslatok olyan megoldást nyerjenek, mint aminőt az agráriusok és a *Szell* Kálmán kormányzata alatt tisztultabb közéleti alapra helyezkedett magyar parlamentárizmus párttekintetnélküli többsége követelt és követel. A nemzeti engedmények biztositásával és ilyen gazdasági programmal jövő kormány biztos és szilárd lesz.

Az újabb kihallgatások.

A király csütörtökön visszaérkezve Budapestre — megbizható híradások szerint — első sorban gróf *Csáky* Albint, a főrendiház elnökét, gróf *Apponyi* Albertet, a képviselőház elnökét, kérte kihallgatásra magához. Szó van arról is, hogy a Felső e kihallgatások után meghallgatja *Wekerle* Sándort is. A többi meghívásokról még nincs értesülés.

Egy előkelő államférfiu nyilatkozata.

A szabadelvű pártnak egy vezéregyénisége a mostani helyzetre vonatkozólag munkatársunk előtt igen érdekes nyilatkozatot tett. Nyilatkozatának súlyt kölcsönöz azon körülmény, hogy az illető *Apponyi* Albert grófnak a bizalmasa és körülötte csoportosul a szabadelvű pártnak egy igen tekintélyes része. A nyilatkozat a következő:

«Ő Felső e itt időzése a válságos helyzeten mit sem változtatott. Most sem állunk közelebb a megoldáshoz, mint annak előtte. A király előtt megjelent politikusok mind csak saját nézetüknek adtak kifejezést és a király az általuk előadottakat is csak ezen szempontból mérlegelte. Tény az, hogy a király elé meghívottak egyike sem kapott megbízatást kabinelalakításra. *Apponyi* Albert grófot is igen szives fogadtatásban részesítette ő Felső, de megbízatást ő sem nyert, csak tájékozódást kívánt szerezni a király a válság

megoldására nézve. Tudomásom szerint Apponyi Albert gróf a király előtt is fentartotta a katonai kérdésben elfoglalt álláspontjára vonatkozólag a képviselőházban legutóbb tett nyilatkozatát. *Apponyi ma is ugyanazokat az elveket vallja, mint akkor. A magyar vezényszót illetőleg pedig véleménye az, amint én tudom, hogy elismeri bár, miszerint a vezényszó terén jelenleg változtatni bajos, de viszont annak idővel megvalósítását feltétlenül kívánatosnak tartja.* E célból szükségesnek tartaná a katonai tisztképzés terén oly reformokat, még pedig azonnali reformokat létesíteni, amelyek rövid idő múltán lehetővé tennék a hadsereget kellő magyar tiszti anyaggal elláthatni. Nevezetesen azonnali felállítandó lenne több magyar hadapród-iskola. Ezek csak négy évi tanfolyammal bírnának és így talán már négy év után rendelkezésére állana a hadvezetőségnek a kellő számú magyar nyelvű tiszt. Különbösen a hadapród iskolák, katonai szak tekintélyek állítása szerint is, inkább a csapatszolgálatra képzik ki a növendékeket, míg az akadémiákból kikerülő fiatalság a magasabb katonai tudományokban excellál.

A helyzet szanálására irányul az intéző körök minden törekvése most. Csak az a legnagyobb baj, hogy úgy a katonai, mint pedig a politikai körök felfogása ez időszert még igen eltérő egymástól. Még jó hosszú időre lesz tehát szükség, hogy az ellentétes nézetek kiegyenlítése sikeresen eszközölhető legyen és nem igen fog számbavehető politikus akadni aki biztos garanciák nélkül vállalkozna kormányalakításra. A kormányalakítás is nagy nehézségekbe fog ütközni, ha Apponyi Albert gróf az alakítandó kabinetben tevékeny részt nem vehetne. *Apponyi Albert gróf nélkül el sem képzelhető egy oly kabinet, amely az obstrukciót leszerelésre bírhatná,* mert mint előbb is említettem Apponyi Albert a katonai reformokat illetőleg már nyilatkozott és e nyilatkozata az ellenzék körében is megnyugvást keltett. Azt állíthatom, hogy Apponyi nehezen vállalna tárcát, de ha az ország érdeke követelné ezt, úgy meghajolna e követelés előtt. Ha pedig tárcát vállalna, úgy csakis a

belügyi tárcáról lehet szó, mert a szabadelvű párt nagy többsége csakis ez esetben látta biztosítékot arra nézve, hogy a hivatalos hatalommal nem történne oly arányu visszaélés, mint eddig husz éven keresztül — sajnos — történt. Nem a hatalom magához ragadásáról van ez óhaj kifejezések szó, hanem pusztán biztosíték szerzéséről, hogy a közigazgatás tisztességes lesz.

Határozottan állíthatom, hogy Apponyi Albert nem a kabinet alakításának kérdésében tárgyalt Wekerlével, hanem pusztán az obstrukció leszerelésének ügye képezte a kettőjük közötti beszélgetés tárgyát és így szó sem lehet az egyes lapok által közölt azon hírről, *hogy e két férfit már kölcsönösen megállapodott volna abban, hogy együttesen alakítanak kabinetet.* Tegnap Apponyi itt volt ugyan Budapesten, de politikussal nem érintkezett, hanem házelnöki állásával járó teendőket végzett el és azután azonnal elutazott. Majd csak ő Felsége visszaérkezése után jön ismét Budapestre, *mert valószínű, hogy a király a közeli napokban újból meg fogja őt hallgatni.*

Budapest, szeptember 1.

Miniszterek utazása. Gróf Héderváry Károly miniszterelnök, aki résztvett tegnap Bécsben az angol király fogadásán, mint egy távirat jelenti, tegnap este Bécsből Hédervárra utazott, ahonnan szeptember 2-án Budapestre érkezik. — Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter hétfőn reggel Budapestre Bécsbe érkezett és egy óra mulva tovább utazott a Semmeringre. — Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter Tátrafüredre érkezett. A miniszter megtekintette a fürdőn folyó újabb építkezéseket. — Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter hétfő óta a Csorbató mellett tartózkodik és szeptember 2-án érkezik vissza Budapestre.

A tarpataki völgy megvásárlása. Az a sok ezer turista, aki évenként, a nyári hónapokban, tekintetét a Magas-Tátra bűbajos panorámájában megfüröszti, jól tudja, hogy ennek a csodálatos hegyvidéknek van egy pontja, amely a szépek között is legszebb, amelyet tán költői kedvében alkotott maga a Természet ura, a Teremtő is: a tarpataki völgy. Akik egyszer látták, feledhetetlen benyomásokat őriznek róla s látásától az elbűvölt ember lelkében megmozdul,

egyet kér minden magasabb, nemesebb érzés. Ezért hiszszük, hogy széles Magyarországon sok százezer ember benső örömmel értesül arról, hogy a tarpataki völgy a napokban a magyar állam tulajdonába ment át. Lőcséről jelentik, hogy Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a nagy- és kistarpataki völgyet Felső-Erdőjalu urbéreseitől egy millió koronáért az állam számára megvásárolta. A kincstárnak a Magas-Tátrában nagy kiterjedésű erdősegei vannak, úgy hogy a felszaporodott erdőbirtok kezelésére az állam új erdő-gondnokszágot fog felállítani, melynek székhelyül Poprád-Felka van kiszemelve. Most járta be Horváth Sándor földmivelésügyi miniszteri tanácsos két állami közeg kíséretében a tátrai erdőt és azoknak kezelését szemügyre vette. — Darányi miniszter ezzel a tétellel a tarpataki völgyet örök időkre a magyar nemzet tulajdonává tette. Elgondolni is szörnyűség, hogy ez a varázslatos szépségű Tátra-részlet esetleg idegen kézre jutott volna, pedig tudjuk, hogy az «idegen kéz» a maga hosszura nyuló csápjaival éppen a Tátra gyöngyszemeit halászsza. Politikai szempontból máskülönbösen is minden dicséretet érdemel a tarpataki völgy megvásárlása, mert közismert dolog, hogy a Felvidéken az ipar és most már jórészt a kereskedelem is olyan kezbe jutott, amelyek magyar nemzeti szempontból fölöttébb megbízhatatlanok. A manchesteri foglalkozásokat ott már igen nagy mértékben a pánszla vizitikus eszméktől átítatott új tót közeposztály ragadta magához, amelynek szakadatlan ténhódítása régóta jogos aggodalmakra ad okot. Darányi miniszter felső-magyarországi földvásárlásai részben a hódítás, részben a megtartás jellegével bírnak s amennyire lehet, megakadályozzák azt, hogy a magyar nemzeti államtitkos vagy nyílt ellenségei odafönn földbirtokhoz juthassanak. «Akié a föld, azé az ország» s a lehető legbölesebb, legcélravezetőbb politika tehát az, amely az ország földjét megtartani iparkodik. A politikai és nemzeti szempont túlsúly közömbössé tesz aziránt, hogy a tarpataki völgy megvásárlása által a magyar állam pénzben nyer-e vagy veszít-e, de a viszonyok minden ismerője igazat fog adni abban a föltevésünkben, hogy a tarpataki völgy tulajdonosát gazdasági szempontból is a legszebb remények kecsegtethetik.

A tisztviselek fizetésrendezése. A félhivatalos «Bud. Tud.» jelenti: Az Allami Tisztviselek Országos Egyesületének választmányja tegnap igen látogatott ülést tartott Vörös László nyugalmazott államtitkár elnöklésével.

Magyar és francia ezredek historikuma.

— A Magyarországi tárcája. —

Írta: Ifj. gróf B. M.

A több ízben nagy vereséget szenvedett hadseregekben kifejlődik a pesszimizmus, mely a harc-képességet paralyzálja; hiába lelkesíti a tiszt a legénységet.

— Bennünket mindig megvernek — sóhajtja a katona, mert hiányzik nála a katonai önérték és a bizalom a vezetőkben.

Az 1866-iki hadjárat után a bécsi kirakatokban csataképek voltak kiállítva, melyeken a katonák oroslánfejjel voltak lerajzolva és a vezetők számarfejjel.

A rajzoló nem volt igazságos, mert az osztrák vezéreknél nem hiányzott sem az ész, sem a tudomány, hanem hiányzott a felsőbb katonai régiókban a fegyelem, míg a legénységnél hiányzott a katonai önérték.

A fiatal katona, ki csak rövid ideig van zászló alatt, magával hozza ezt a pesszimizmust tüzhelyéről; tényleges szolgálati ideje igen rövid arra, hogy a katonai önértékét önmagából kifejtse, azért a hadügyi vezetésnek kell gondoskodni oly eszközökről, melyek az önérték fejlesztését siettetik és oly alapokra fektetik, hogy a szabadságot katona a jövőre nézve is megőrizze ezt az önértékét.

E szempontból indult ki a francia hadügy-miniszter, midőn elrendelte, hogy a francia ezredek története érdekes szerkesztésben, mulattató tartalommal, illusztrálva, nyomtatásban jelenjék meg s minden ezredben a legénység tantárgyát képezze.

«Az elődök hősi példája — írja a francia hadügyminiszter — lelkesíteni fogja a fiatal katonát s megadja neki az önértékét, mely őt hasonló hőstettekre fogja buzdítani».

Nekünk nem kevésbé szükségünk van emelni hadseregünk önértékét, mint a franciáknak; azért a közös hadügyminiszter feladata volna odahatni, hogy a mi hadseregünkben is minden ezred története illusztrálva, olcsó kiadásban megjelenjék.

Az altisztek előléptetésükkor kapnának ilyen kis füzetet és az ujoncok éppen úgy vizsgát tennének le az ezred historikumából, mint most a gyakorlati szabályzatból.

A hadügyminiszteriumban megvan minden ezred naplója. Ebből az erre hivatott katonai írók könnyen összeállíthatják népszerű nyelven és mulattató modorban az ezredek historikumát: persze, a szempontot, melyből kiindulva az ezredek történetét összeállítani kellene, nem volna szabad egy percig sem szem elől téveszteni.

Ez olvasmány célja nem az egyes törzs- és főtisztek dicsőítése volna, hanem az altisztek és a legénység kiváló magatartásának elismerése és egyszersmind mulattató olvasmány katonák és polgárok számára; ez uton annyival is in-

kább lehetne emelni és kifejezni a katonai önértékét, mert a félig művelt ember a szellemi tápot, melyet neki naponta nyújtanak, egészen feldolgozza s nála az egészen vérré válik.

Mily érdekessé lehet tenni az ezredek historikumát, bizonyítja a 13. francia tüzérezred historikuma, mely az ezred naplójából közli Paul Louis Courrier kis történetét.

A klasszikus író és hírlapíró Courrier 1807-ben mint őrnagy szolgált a 14. francia tüzérezredben, mely Nápoly vidékén volt elhelyezve. A fiatal őrnagy olykor kirándulásokat tett. Egy ilyen expedíció alkalmával a következőket írta naplójába, melyből az ezred történetírója a kalandot az ezred historikumába átvette.

*

«Egy napon — írja Courrier — Calabriában utaztam.

Itt rossz nép lakik, mely úgy hiszem senkit sem szeret, de legkevésbé a francikat. Egy szóval minket halálosan gyűlölnék s ha büntetlenül tehetik, gyorsan elbánnak velünk. Utitársam egy 20 éves fiatal hadnagy volt. Arca elárulta fiatal korát, úgy nézett ki, mintha csak most hagyta volna el édes anyja gyermekszobáját, azonban külsője esalt, mert rettenthetlen bátorsággal bírt s a félelmet nem ismerte.

E hegyek közt az utak járhatatlanok, lovaink alig bírtak haladni; fiatal barátom egy utra tért, mely járhatóbbnak látszott, azonban egészen el-tévedtünk. Míg világos volt, az utat az erdők-

Az angol király Bécsben.

Budapest, szept. 1.

Tegnap délután öt óra óta VII. Edvard angol király a császárváros falai közt időzik és uralkodónk vendége. A királylátogatás a mai zavaros viszonyok között nagyfotosságu esemény, mert biztosítéka annak a jó viszonyoknak, mely a tengeri nagyhatalom és Magyarország-Ausztria között fennáll. Edvard király uralkodónkat tegnap az angol hadsereg tábornagyává nevezte ki, ez is jellemző tanubizonyosága a két hatalom közötti szoros összeköttetésnek. Az angol hadseregnek két uralkodó-tábornagya van: II. Vilmos és I. Ferenc József.

Az angol király ma a kegyelet érzésének áldozott, mikor a kapucinusok kriptájában felkereste boldog emlékü Erzsébet királynén és Rudolf trónörökös koporsóját, melyekre koszorut tett le.

Részletes tudósításunk a következő:

Bécs, szept. 1.

Este fél 8 órakor a Hofburg gyönyörűen díszített szertartástermében díszebéd volt, amelyen Edvard király kíséretével, Ferenc József király, a főhercegek és főhercegnők, udvari és állami méltóságok, közös és osztrák miniszterek, gróf Héderváry magyar miniszterelnök, a tábornoki kar, a Reichsrath két házának elnökei, az angol nagykövetség tagjai és a polgármester vettek részt. Az angol király Mária Josefa főhercegnőt vezette a terembe, királyunk karján Mária Valéria főhercegnő jött, Ferenc Ferdinánd főherceg pedig Izabella főhercegnőnek nyújtotta karját. Az angol király, aki ezuttal is a 12. osztrák-magyar huszárezred egyenruháját viselte, ő Felsége és Mária Josefa főhercegnő között ült. A telségekkel szemben Liechtenstein herceg első főudvarmester, gróf Goluchowski külügyminiszter és Plunket angol nagykövet ültek. Az ebéd alatt felállott ő Felsége, aki ismét angol gárdadragonyos ezredének egyenruháját viselte és a következő felkőszöntőt mondotta, amelyet a jelenlevők állva hallgattak meg:

Nagyon örvendve, hogy felségedet vendégemül tisztelhetem, szívemből üdvözlöm. Ebben a látogatásban újabb zálogát látom ama benső és bizalomteljes viszony fönnmaradásának, mely úgy családaink, mint országaink között régtől fogva fennáll és mely annál szilárdabb talajban gyökerezik, mivel nincsenek közöttünk semmiféle politikai érdekelletetek, amelyek ezt az örvendetes viszonyt a megzavarás veszedelmének tennék ki. Abban a biztos reményben, hogy e tekintetben a jövő sem fog semmiféle változást magával hozni, köszönetet mondok felségednek a barátság sokféle jeléért, amelyeket irántam különböző alkalmakkor tanusított és e po-

harat felséged egészségére emelem e kiáltással: Ó Felsége, Edvard király éljen!

A zenekar az angol himnusz néhány ütemét játszotta. Ő Felsége az angol királyra köszöntötte poharát, aki az uralkodóháznak néhány más közel ülő tagjaival is koccintott. Rövid szünet után Edvard király a következő felkőszöntővel válaszolt:

Engedje meg Felséged, hogy köszönetet mondjak szíveségéért. Mondhatom, mélyen meghatótt az a fogadtatás, amelyben e nagy világvárosban részesültem. Felséged tudja, hogy mindig a legnagyobb rokonérzéssel viseltem Felséged és háza iránt. Felséged bizonyos lehet abban, hogy az érzelmek, amelyek Felséged és háza iránt boldogult anyámtól vettem át, mindig a legmelegebbek fognak maradni. Engedje meg Felséged, hogy ma, midőn trónralépésem óta először vagyok Felséged vendége (emelt hangon) Felségedet kinczezem hadseregem tábornagyává. Ő Felsége a császár és király egészségére üritem poharamat. Ó Felsége éljen!

A zenekar a Gotterhaltét játszotta. Körülbelül egy óra múlva az ebéd véget ért, mire az udvar a szomszédos gyönyörű termekbe vonult, ahol az uralkodók cercelet tartottak. A cerclenél, mint a «Budapesti Tudósító» jelenti, az angol király a magyar és az osztrák méltóságok előtt a legmélyebb nagyrabecstülés kifejezésével szólott felséges házigazdájának tisztelettel parancsoló személyéről, akinek bölcsesége az egész világ csodálatát felkelti. A magyar miniszterelnök előtt meleg rokonszenvennyel nyilatkozott Magyarországról és annak fővárosáról, ahol oly szívesen időzött és ahol sok jó barátja van. Örömmel emlékezett meg a belovári hadgyakorlatokról is, amelynél jelen volt és ahol először mutatták be neki gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt, az akkori horvát bánt. Az angol király, aki a német nyelvet tökéletesen bírja, hozzátette:

— Bizony, akkor valamennyien fiatalabbak voltunk még tizenöt esztendővel!

Bécs, szept. 1.

Edvard király ma délelőtt 10 órakor gróf Bechtolsheimmal, a testőrség parancsnokával együtt meglátogatta a kapucinusok sirboltját. A kapucinusok kriptájához az angol király háziezredének ezredesi egyenruhájában nyitott kocsin hajtatott. A király, akit a gvardián üdvözölt, először Erzsébet királyné koporsójához ment, ahol egy koszorut tett le «Nagy-Británna királyától» felirással. Rövid csendes ima után a király Rudolf trónörökös koporsójához lépett, ahol szintén ugyanily feliratu koszorut tett le és imádkozott. A királyné koszoruja thearózsákból és krisanthémumokból van fonva, szalagja fekete, Rudolf trónörökösé pedig pálmalevelekből és ibolyából. Szalagja violaszínű.

Az angol király, miután körüljárta a kriptában, miközben különösen Albrecht, Károly Lajos és Vilmos főhercegek koporsójánál időzött, megsejmelte VI. Károly és Mária Terézia szarkofágját és félórás tartózkodás után távozott a sirboltból és az időközben egybegyűlt tömeg óvációi közt kocsijára szállott.

Bécs, szeptember 1.

A kapucinusok sirboltjából a király a főhercegek palotáihoz hajtatott, hol mindenütt névjegyeit adatta le. Az angol nagykövetség palotájában ma délelőtt a király tiszteletére reggeli volt. A fogadótermek ez alkalomból különösen pompásan voltak feldíszítve. A reggeli az angol királyon kívül részt vett Ferenc József király, az angol király kísérete és a diszszolgálatra kirendelt urak, gróf Goluchowski külügyminiszter, a két főudvarmester, gróf Paar főhadsegéd, herceg Esterházy, a magyar testőrség parancsnoka és más személyiségek, továbbá a nagykövetség tagjai és a bécsi angol főkonzul. A két uralkodó 12 órakor jelent meg. Királyunk a nagykövet nejét vezette asztalhoz. A reggeli után cercele volt.

KÜLFÖLD.

Witte pénzügyminiszter bukása. Tíz esztendő óta nem volt emlegettebb név Oroszországban, mint Witte pénzügyminiszteré, akiről most azt jelentik Szentpétervárról, hogy a cár a miniszterkollegium elnökévé nevezte ki. Ez azt jelenti, hogy Witte kilép az aktív államférfiak sorából, mert az állás, melyre most uralkodója parancsából került, roppant előkelő állami dignitás, de ugyszólván semmiféle földi hatalommal nem jár. Minthogy pedig Witte most férfikorának javában van s az államügyek intézésében éppenséggel csepp fáradtságot sem érzett, a szeptemberi híre nem jelent egyebet, mint azt, hogy Witte megbukott. A nemrégén még mindenható miniszter, a szibériai vasut építője, állítólag Plehve belügyminiszternek és a még mindig mindenható Pobjedonoszevnek, a szent szidonus elnökének köszönheti bukását s ezt a nemzetközi merkantilista sajtó úgy tallalja föl a közönségnek, mintha Witte a manchesteri fejlődés képviselője távozását, a moszkovita szellem köpönyegébe burkolódzó orosz agrártörékvések okozták volna. Ezzel szemben mi csakugyan tudunk két okot, amelyek valóban agrár természetűek, de amelyek az orosz államférfiu bukását tulontul is megokolják. Az egyik az, hogy Witte az adósságokkal agyonterhelt orosz földbirtok válságát nemhogy megoldani, de még csak enyhíteni sem tudta, a másik pedig, amelyre a mult-

ben kerestük, de mindig inkább eltévedtünk; végre egészen sötét lett, midőn egy kunyhóhoz értünk.

Nem volt mit tenni, bementünk. Egy szénégető család ült a kunyhóban az asztalnál és vacsorált. Bennünket is meghívtak. Hadnagyom nem sokat kérte magát, leült, evett, ivott, nevetett. én ellenben körülnéztem és házi gazdánk családját vizsgáltam. Ez emberek csakugyan úgy néztek ki, mint rendesen a szénégetők, de lakásuk valódi arzenál volt, ahova csak tekinttem, puskát, pisztolyt, kardot és kést láttam. Az egész nem volt inyemre és észrevettem, hogy személynem nem talál itt rokonszenvre.

Utítársam úgy tett, mintha a családhoz tartoznék, nevetett, csevegett, elmondta nekik, honnét jövünk és hogy franciák vagyunk.

Elborzadtam. Ez emberek — gondolám — már tudják, hogy két halálos ellenség van kezük közt, távol minden emberi segílytől.

De hóboros fiatal barátom még tovább ment. Játszotta a gazdag embert, fényes ígéretek tett úgy a vacsoráért, mint az utbaigazításért, ha holnap a család valamelyik tagja kivezet az erdőségből a föutra. Végre bőrdődjéről kezdett beszélgetni, kérte a gazdánkat, tegyék azt az ágy fejéhez, mert nem akarja szem elől veszteni.

Szerencsétlen ember, úgy tett, mintha a bőrdődjében a korona gyémántjai volnának elrejtve, pedig csak azért őrizte a bőrdődöt, mert szerelmes levelek voltak benne.

Vége lett a vacsorának, házigazdáink egy földalatti szobában háltak, melybe egy lajtorja vezetett, mi pedig fenmaradtunk a felső szobában.

Hadnagyom rögtön elaludt, én azonban nem feküdtem le az ágyba, hanem a tűz mellett maradtam. Már majdnem virradni kezdett s félelmem mulófélben volt, midőn egyszerre neszt hallok az alsó szobában. Gazdám és neje vitatkoztak. A földre feküdtem és hallgatóztam. Tisztán hallottam e szavakat:

— Végre is — kérdé a férfi — mind a kettőt le kell ölni?

— Igen, — válaszolt határozottan a nő.

Elborzadtam; alig birtam lélegzeni, egész testem hideg volt, mint a márvány; elgondoltam, hogy nekem és társamnak alig van fegyverünk, míg szemben velünk 12—15 ember áll, kik mindnyájan állig fegyverben állanak. Társam mélyen alszik; ha felkeltem, láрма lesz s akkor végünk van.

Egyedül nem akarok menekülni, ki tudja, talán a kutyák menekülés közben széttépnenek.

Alig hogy ezeket elgondoltam, az ajtó hasadékán át láttam, mint közeledik a létra felé a férfi, lámpással kezében; nyomában lép neje; midőn a lajtorja első lépcsőjéhez érnek, a férfi átadja a lámpást nejének s tőle egy nagy kést vesz át, ezt fogai közé szorítja és meztláb feljő a lajtorján, míg neje folytonosan susogja: «Csak lassan, csak las-

san!» En az ajtó mögé húzódvá, a sarokban állok, midőn a férfi lábujjhegyen belép, egyenesen az ágytakart, melyben barátom feküdt meztelen nyakkal, mintegy várva a halálos csapást.

A férfi a balkezébe veszi a kést és jobb kezével az ágy fölibe nyul s onnét egy kis deszkáról levesz egy sonkát s abból egy nagy darabot levág s aztán éppen úgy távozik, amint jött.

Ujra magamra maradtam, gondolataimba merülve.

Mihelyt hajnalodni kezd, az egész ház népe talpon van.

Főlkeltének nagy lármával, mint azt meghagytuk volt; behozták a reggelit, a többek közt találunk számunkra két kappant is.

— Azt izeni asszonyunk — mondja a kis leány — vigyék el magukkal a két kappant utraivalónak!

Midőn a két kappant megláttam, megértettem ama borzasztó kérdés értelmét: Mindkettőt le kell ölni?

— Habár — végzi Courier — e kis kalandban nem igen szép szerep jutott nekem, mégis feljegyzem azt, hogy jó példával járjak elő az őszinteségben.

A francia ezredek történetei ehhez hasonló történetekkel bőven el vannak látva; a hőstettek feljegyzése mellett az apró kalandokról is megemlékeznek, hogy az olvasót mulattassák.

kor rámutattunk, hogy Witte kedvenc eszméje, a *szibériai telepítések terve*, úgy látszik végképpen meghiusult. Ezen a szemüvegen tehát egészen másképpen látszik a Witte bukása, amelynek valódi okairól a legközelebbi jövő fog hozni világosságot és igazságot. — Witte utódja *Pleske* titkos tanácsos.

TÁVIRATOK.

Az olasz király Párisban.

Páris, szept. 1. A «*Matin*» szerint *Tornielli* olasz nagykövet megerősítette, hogy az olasz király október első felében utazik Franciaországba. A látogatás dátumát a legközelebbi minisztertanácsban állapítják meg. A királyné nem kíséri el a királyt. A «*Gil Blas*» szerint a király tiszteletére rendezendő ünnepségek júliusban megállapított programját fentartják. *Loubet* elnök jövő év március havában adja vissza a látogatást.

A balkáni események.

Konstantinápoly, szept. 1. Tolniteresi mellett Üszkübtől hat kilométernyire *bandaharc* folyt, amelyben 11 bandatagot megöltek. Bresnicából, Üszkübtől 30 kilométernyire délre, 13 lakost elfogtak és Üszkübbe vittek, mert egy komitébandát kenyérrel láttak el. *Monasztírból* jelentések érkeztek a bolgár határon folyt újabb bandaharcokról. Orosz és török részből megcáfolták azt az itt forgalomba hozott hírt, mely szerint a Fekete-tenger melletti Inadában egy körülzárt komitébandában egy orosz ezredes is volt, akit orosz közbenjárásra szabadon bocsátottak volna.

Konstantinápoly, szept. 1. Barátságos javaslatok és tanácsok következtében, amelyeket a porta különböző kormányok részéről a macedon mozgalom erélyes és gyors elnyomásának egységes vezetése tekintetében kapott, különböző intézkedéseket határoztak el és azoknak keresztülvitelénél előreláthatólag *gyorsabb tempóban* fognak haladni, mint eddig. Az itteni lakosság, valamint a vidéki lakosság körében *nagy aggodalmakat* keltenek azok a hírek, amelyek a *háborúnak* küszöbön álló kitöréséről vannak forgalomban.

Belgrád, szeptember 1. Szófiából jelentik ide: A macedonai szervező bizottság vezéremberei múlt szombaton Filippopolban gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy *meg fognak gyilkolni egy angol konzult vagy angol újságíró* és hogy *dinamitmerényletet* fognak elkövetni a *monasztíri amerikai konzulátus* ellen. A forradalom szervezői ezzel rá akarják terelni Anglia és Amerika közvéleményét a macedonai viszonyokra és rá akarják kényszeríteni a beavatkozásra.

Combes miniszterelnök Spanyolországban.

Páris, szept. 1. A «*Figaro*» szerint Combes miniszterelnök péntekre kitzűzött minisztertanács után néhány napra Tonsba megy és onnét elindult két hétre tervezett spanyolországi utazásra. Az utazásnak nincs semmiféle politikai jellege.

Olasz parasztlázadás.

Castelmare di Stabia, szeptember 1. Ponte di Sarnóban összeütközés volt karabinierik és parasztlázadók között, amire a községi képviselőnek egy *szemétdombra* vonatkozó rendelete adott okot. A rendőroket kövekkel dobálták, minek következtében a városi őrség parancsnoka és egy karabinieri altiszt megsebesült. Egy rendőr a levegőbe lőtt, mire a parasztlázadók körülvették őt, úgy, hogy az őrség kénytelen volt éles töltséssel löni. Ez alkalommal *három ember életét veszítette* és többen megsebesültek. Végül az őrségnek katonaság támogatásával sikerült a nyugalmat helyreállítani.

Képviselőválasztás Norvégiában.

Krisztiania, szeptember 1. A storthingi választókerületben megejtett választáson eddigi eredményei szerint a kormánybarát baloldali el-

veszti Norder-Bergenhust 5 mandátummal, Hammer várost egy, Stavangert két mandátummal; ezeket a jobboldali nyeri. Elveszti továbbá a baloldali Tromsöt egy mandátummal, ezt a *szocialdemokraták* nyerik. Ellenben a kormánypárti baloldali a jobboldaltól Finmarkent nyeri. Nedenaesauban, amelyet eddig négy baloldali képviselt, sorshuzás dönt. Tromsöben *Horst* rektor, a baloldali vezére s az adelsting elnöke, megbukott.

Előfizetési fölhívás!

Szeptember 1-ével új előfizetést nyitottunk a *Magyarságra*, miért is kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végén lejár, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

Lakhelyüket változtató t. előfizetőinket pedig az új lakhely bejelentésére kérjük.

T. előfizetőinknek ezentúl is megküldjük vasárnaponként rendes heti szépirodalmi mellékletünket a

Magyar Családot,

mely hivatva van szórakoztató és tanulságos elbeszéléseivel és költeményeivel e lap közönségét még szívélyesebb összeköttetésbe hozni kedvelt lapjával.

Kedvezményes előfizetési áron küldjük t. előfizetőinknek az

Urambátyám

egyetlen magyar társadalmi élelpet, melyet t. előfizetőink 4 korona helyett 3 korona negyedévi előfizetési díjért kapnak és a

Budapesti Bazár

magas irodalmi színvonalu, dus tartalmu, legolcsóbb magyar modern divatlapot 1.50 K helyett 1.30 K negyedévi előfizetési díj mellett.

A «*Magyarság*» előfizetési árai:

Helyben:		Vidékre:	
Egy óra	1.— K.	Egy óra	1.20 K.
Negyedévre	3.— «	Negyedévre	3.60 «
Félévre	6.— «	Félévre	7.— «
Egész évre	12.— «	Egész évre	14.— «

Az *Urambátyámra* és a *Budapesti Bazárra* előfizetni a *Magyarság* postautalványán is lehet. Mutatványszámot megismerés céljából kívánatra készséggel küldünk.

Tisztelettel

a «*Magyarság*» kiadóhivatala.

NAPIHIREK.

Budapest, szept. 1.

— (Időjárás.) Közép és Déleuropát nagy kiterjedésű magas levegőnyomás borítja, amelynek hatása alatt e tájakon tolnyomólag derült, száraz és meleg idő uralkodik. Depressziók vannak északnyugaton és Finnország tájain.

Hazánkban országszerte derült és nappal meleg idő volt.

Jóslat:

Száraz meleg idő várható.

Hőmérséklet: + 27.1 C. fok.

— (Királyunk születésnapja Amerikában) Az amerikai *Homesteadból* jelentik augusztus 21-iki kelettel: Az amerikai magyar kolóniák legnagyobbikában, Pittsburgh városában lelkes örömmel és hűséges kegyelettel ünnepelték meg honfitársaink agg királyunk születésének hetvenötödik évforduló ünnepét, valamint István király napját is. Vereink ott a messze idegenben sem feledik el, hogy ők a magyar hazának fiai és az ó-hazával összekötő emlékeket ápolni tartoznak szíveikben, bárhova vesse is őket a sors keze. New-Yorkban, Clevelandban, Chicagóban, általában mindenütt, hol a magyarság nagyobb számban van letelepedve s különösen, hol a konzulátusi székhelyek is vannak, istentiszteletek tartottak s alkalmi örömműnepsé-

lyek rendezettek, melyeknek igaz értéket az kölcsönzött, hogy nem kényszerítésre, nem megrendelésre, hanem a szívek önkéntes lojalitásából fakadtak azok. Pittsburghban az épp mostanában felszentelt hatalmas és remek angol ref. templomban tartatott meg a kétrendbeli ünnepi istentisztelet, melyen a konzulátusság teljes hivatalnoki karával jelent meg. Az ünnepi imát föltisztelendő *Harsányi* Sándor ref. lelkész tartotta.

— (Személyi hírek.) Báró *Seefried* Ottóné, Gizella főhercegnő leánya e hónap 29-én Trencsén-telepbe érkezett s ott a fürdőt használja. — Dr. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter szabadságáról, melyet családjával együtt Csorba-fürdőn töltött, szeptember 2-án érkezik vissza a fővárosba. — *Zsilinszky* Mihály közoktatásügyi államtitkár Budapestre érkezett. — A román trónörökös és *Károly* herceg ma délután Kreuznakba utaztak.

— (A német trónörökös utazása.) *Drezdából* táviratozzák lapunknak: *Vilmos* császár lemondott a drezdai városi kiállítás látogatásáról és a trónörökösöt bizta meg helyettesítésével. A trónörökös ma délelőtt érkezik ide.

— (Egyetemi élet.) A budapesti tudomány-egyetem 1902—903. évi tanácsa tegnap tartotta évről-évről *Kéty* Károly dr. udvari tanácsos, rektor elnöklésével.

A központi egyetem díszes, oszlopos csarnokában, ahol a nyáron óriási csend honolt, ma reggel nyüzsgő élet kezdődött. Tömeges középiskolát végzett fiatal ember és egész sereg jogász járt-kelt a folyosókon, várakozva, amíg a sor rájuk kerül, hogy beiratkozzanak. A kvestori hivatalban a tisztviselők alig győzték végezni a rengeteg munkát, amely ma a nyakukba zúdult. Délig sok száz fiatal embert irtak be, kik közül a «*egőlyák*» indekseiikkel kezükben büszkén árasztották el a belváros utcáit.

A királyi *József műegyetem* ma délelőtt vette át *Hauszmann* Alajos építész tanár a műegyetem kormányzatát dr. *Hosvay* Lajos udvari tanácsos eddigi rektortól, aki több esztendőn át töltötte be a rektori tisztséget. A beiratások ma reggel kezdődtek meg. — Az állatorvosi főiskolában ugyancsak ma kezdődtek meg a beiratások dr. *Hutya* Ferenc rektor vezetésével.

— (A Párisi Áruház égéséhez.) A hatósági vizsgálattal, mint már jelentettük, *Matuska* Alajos helyettes alpolgármester *Faller* Ferenc tanácsost bizta meg, aki egész máig folytatta is ezt a tisztelet, ma azonban átadta a vizsgálat vezetését *Lung* György tanácsosnak, aki elsősorban *Földes* Árpád dr.-t hallgatta ki, mint aki vádat emelt a tüzoltóság eljárása ellen. A tanácsos kérdésére, hogy mire alapítja a vádjait, *Földes* Árpád kijelentette, hogy neki közvetlen bizonyítékai ugyan nincsenek, de számos olyan tanura hivatkozhatik, akiknek az állításaiiban föltétlenül megbízik. Ilyen tanu például *Virág* Miksa, aki határozottan állítja és esküvel is kész bizonyítani, hogy a telefon útján a tüzoltóságnak azt adták tudtul, hogy *ég a Párisi Áruház*, nem pedig azt, hogy *bolt-tűz* van. Hivatkozik továbbá két fiatalemberre is, akik jótanácsokat akartak adni a tüzoltóságnak arra nézve, hogy a szomszédházakból miként lehetne a benszorult embereket kimenteni, a tüzoltóság azonban ridegen elutasította őket. Ezenkívül még számos tanura hivatkozott *Földes*, akiket *Lung* tanácsos legközelebb ki fog hallgatni.

— (Bileki menetelés Olaszországban.) A római *Libertá* mai száma közli, hogy az olasz hadgyakorlatokon temérdek napszurás fordult elő. Egy hadtest rekkenő hőségben tizennyolc órai utat tett meg pihenés nélkül. A katonák az utszélen lépten-nyomon elmaradoztak. Növelte a bajt, hogy a katonasorvosok nem mentek a csapatokkal, hanem jó elől haladtak a kocsikkal s az egész környéken nem volt iható víz.

— (A hercegprimás Esztergomban.) Esztergomból táviratozzák: *Vaszary* Kolos bitoros hercegprimás tegnap fogadta a tisztelgő lőkáptalan, kik teljes számban, élükön *Boltzár* József püspök általános érseki helynök s *Bujanszky* Antal praelkanonok nagypreposttal üdvözölték a primást székvárosában. A fogadás után együttes konferencia volt a primási palotában, amelyen egyházi ügyeket intéztek el.

— (Egyetemi ifjak Rákóczi sirjánál.) Az egyetemi ifjusági elnökök tegnapi összejövetelükön elhatározták, hogy Thaly Kálmán elnöksége alatt álló Rákóczi-zarándoklattal egyidőben ők is zarándoklatoznak Konstantinápolyba, bevonva az összes hazai felsőiskolák ifjuságát. Az előkészítő-bizottság a következőképpen alakult meg: elnök **Zsembery István** ügyvédjelölt, alelnökök vámosgyőrki **Kerékgyártó** Árpád, dr. **Hindy Zoltán** és **Kovács János** István, az ifjusági egyesületek elnökei, rendező-bizottsági tagok. Az előkészítő bizottság felhívást fog kibocsátani az összes hazai főiskolákhoz a zarándoklatban való részvétel végett.

— (Sztrájk a Ganz-gyárban.) A Ganz-féle részvénytársaság budai törzsgyűlésén száz vasúti munkása sztrájkba lépett a folytonos bérlévonások miatt. Követelnek napi 3.60—6 korona bérminimumot s az akkord-munkánál husz százalék béremelést. Hétfőn délután már meg is tartották a II. ker. előjáróság-nál a békéltető tárgyalást, melynél az igazgatóságot Ásbóth igazgató képviselte. Megígérte az apróbb követelések teljesítését, ugymint elegendő homokot, mintaszekrényt, friss vizet, de a béremelést megtagadta s így a béke nem jött létre. Hétfőn este a gyár elbocsátotta a segédmunkásokat is. A gyár összes munkásai gyűlést tartottak hétfőn este a Medve-utcai Fácán-vendéglőben, hogy állást foglaljanak a sztrájk ügyében. A gyűlés elnöke **Esslinger József**, jegyzője **Garaí Sándor** volt, **Rudy Sándor** a munkások rossz helyzetével foglalkozott s ismertette, hogy miként nyomták le a munkabérekét, míg a megélhetés drágább lett. Most 40 százalékkal alacsonyabbak a bérek, mint tíz év előtt. Voltak az igazgatónál panaszkodni, de az csak azt válaszolta, hogy akinek itt nem tetszik, az elmehet. Az öntő munkások kénytelenek voltak bérharcba lépni, az igazgatóság egyenesen belekergette őket. Hasztalan kísérli meg az igazgatóság — ugymond — a sürgős munkákat más gyárban végeztetni el, gondoskodunk arról, hogy ez ne sikerüljön. **Rudy** azután felolvasta a határozati javaslatot, melyben a gyár összes munkásai kimondják, hogy rokonszenvvel kísérik a sztrájkolókat harcát s őket támogatni fogják. **Garaí** tolmácsolta ezt németül s azután a javaslatot zajos éljenzéssel elfogadták. A hangulat után ítélve valószínű, hogy a legközelebbi napokban a gyár összes munkásai bérharcba lépnek.

— (Elkobzott nemzetiségi jelvények.) Egy fogarasi tudósítás jelenti, hogy Brassóból nagyszámu nemzetiségi kokárdákkal árasztják el a vidéket. A jelvényeket egyes nemzetiségi tulzókhöz küldik el ingyen szétosztás végett. Fogarason egy egész küldeményt lefoglalt a rendőrség és beszolgáltatta a királyi ügyészséghez. A jelvényen az osztrák sárgafekete domináló szín mellett nemzetiségi színek is vannak feltüntetve. Úgy látszik, valami tervszerűség van abban, hogy a most folyó nemzeti küzdelemben az osztrák császári színeket akarják a megzavart fejű nemzetiségi tulzókat ünnepelni, hogy ekként magukra vonják az udvari körök figyelmét.

— (Forrongás a katonaság között.) A közös hadsereg legénységében, akik három évi nehéz szolgálat után úgy is nehezen várták a szeptemberi leszerelés idejét, érthető konsternációt és elkeseredettséget keltett a hadügyminiszter azon rendelete, amelylyel újévig tartja őket vissza. A kaszárnyákban, szerte az országban valóságos forrongás van. Élesen ilusztrálja a katonák hangulatát az alábbi levél, amelyet az egyik nagyváradi ujsághoz írt egy ottani altiszt:

«Ha bennünket visszatartanak, mi altisztek elhatároztuk, hogy nem kinlódunk tovább. Mindenképpen azon leszünk, hogy *lefokozzanak bennünk*. Így legalább könnyebb a szolgálat. Aztán majd meglátjuk, hogyan boldogulnak altisztek nélkül».

Ime a legénység — ha ezt a levelet csak az elkeseredettség diktálta is — visszatartásáért megtorlást keres. Bizony, veszedelmes dolog volt a hadvezetőség részéről ezt a megoldást keresni, bár tulajdonképpen törvényes alapokon nyugszik. Mert ez a híres szubordinációt romba fogja dönteni. Eddig kötelességüket teljesítő, tehát erejükkel adózó polgárokat vezényeltek; ezentul elégedetleneket, akiket csak az erőszak tud ott tartani. Ebből pedig baj lesz.

— (Kilencezer koronás zsebmetszés.) Szuha Sándor magánhivatalnok feljelentést tett a rendőrségen, hogy a zuglói villámson tegnap a nadrágzsebébe tett pénzes borítékot, amelyben kilencezer darab száz koronás bankjegy volt (kilencezer korona), ismeretlen tettes kilopta. A pénz a nagybátyjává volt. A rendőrség nyomozza a zsebtolvajt.

— (Egy kis leány balesete.) **Fock Kálmán** hentesnek két esztendősen Eszti nevű leánykája szüleinek Cserey-utca 9. számú lakásán véletlenül egy bögre marólugot ivott. A szerencsétlen leányka gyomrát annyira összegegette a veszedelmes folyadék, hogy dacára a gyors orvosi segítségnek, a kis leány meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— (Női gyászruhák.) Gyászszertek alkalmával ajánljuk Horváth és Halász női gyászruhakészítő vállalatát Budapest, IV., Váci-utca 26., Zsibárus-utca sarok, hol gyászruhák 4 óra alatt készülnek. Vidéki megrendelésnél sürgönyileg beküldendő a mellbőség és aljhossza.

SZÍNHÁZ.

Színházaink játékterve.

Budapest, szeptember 1.

A ma megnyíló szezonra erősen készülnek a színházak. **Somló Sándor**, a **Nemzeti Színház** igazgatója már visszaérkezett tanulmányutjáról, **Porzsol** Kálmán még mindig külföldön van. A Nemzeti és a Népszínház határozottan körvonalozott programmal lépnek be az új évadba, a többi színház tervei még ingadozóak s az előadandó újdonságok sorrendje az egyes darabok sikere szerint fog alakulni. Ertesüléseink a színházak terveiről a következők:

Nemzeti Színház.

A Nemzeti Színház műsorában első helyen áll **Jókai** drámája: «Levente». Ezenkívül a következő eredeti darabok előadására készül az igazgatóság: **Ferenczy** Ferencz «Flirt», **Bartók** Lajos hátrahagyott darabja «Mohács után», **Pekár** Gyula «Mátyás király», **Fényes** Samu «Messiás», **Malonyai** Dezső «Senki leánya», **Ruttkai** György «Sötétség», **Palágyi** Lajos «A rabszolgák», **Bosnyák** Zoltán «Az utolsó Gyulafi», **Géczy** István «Bálványimádók», **Somorjai** Artur «A bőlesek köve», **Berczik** Árpád «Miniszterválság», **Werner** Gyula «Anteusz», **Szomorj** Dezső «Nagyasszony».

Ezeket kiegészítik a következő *egyfelvonásos* apróságok: «Tépett láncok» és «Káprázatok» **Szikrá-tól** (gróf **Teleki** Sándorné), **Verő** Györgytől «Falusi történetek», **Erdélyi** Zoltántól «Megjött a papa» és **Szécsi** Ferencnek egy blüettje.

Idegen szerzők közül ezek szerepelnek a jövő év programján: **Maeterlinck** «Joyzelle», **Brieux** «Blanchette» (Patyolat kisasszony), **Mirbeau** «Les affaires sont les affaires» (Az üzlet), **Donnay** «L'Autre danger», **Gorkij** «A kisvárosiak», **Berolazzi** «Az egoista», **Ibsen** «Rosmersholm» és «Hjakszövése», **Wilde** «Az eszményi férj», **Rostand** «Napkeleti királykisasszony», **Echegaray** «Magdalena», **Barrie** «The admirable Crichton» című darabjaival és **Heyermansnak** egy nagy sikert ígérő dolga.

A klasszikusok közül tervbe vette az igazgatóság **Shakespeare** «Windsori vig nők» és «II. Richard», **Calderon** «Két szék közt a pad alatt» és **Schiller** «Wallenstein» (**Dóczy** fordításában) című remekműveit.

A *repríz*ek közül a legérdekesebbek: Gróf **Teleki** László «Kegyenc»-e, **Dumas** «Denise»-e, **Madách** «Az ember tragédiája» (teljesen új szereposztással és kiállításal), **Szigligeti** «Valeria»-ja, **Molière** «Képzelt beteg»-e, «Tartuffe»-je és «Dandin»-je, **Dóczy** «Csóka»-ja, **Schakespeare** «Machbet»-je, «IV. Henrik»-je és «Makrancos hölgy»-e, **Csiky** Gergely «Ellenállhatatlan»-ja stb.

A színház legelső szezonnyitó előadása holnap lesz, mikor is **Rákosi** Jenő «Aesopus»-a kerül színre. A legközelebbi *repríz*ek, még szeptemberben gróf **Teleki** «Kegyenc»-e és **Dumas** «Denise»-e lesznek, míg első újdonságul **Brieux** «Patyolat kisasszony»-a kerül színre, melyet a párisi Théâtre Françaisban is most készülnek előadni.

Operaház.

Az Operaház igazgatósága hivatalos programot nem ad az idén. Nem akarja kötni magát egyelőre nyilvánosságra hozott tervhez, melyen esetleg változtatások esnek a szezon folyamán. Három új akvizíciója van az Operaháznak. Szerződtette **Márkus** Dezsőt, a jeles karmestert, aki a Wagner-ciklus alkalmával méltó feltűnést keltett, azután **Anthes** György drezdai tenoristát, végül **Barré** hangversenymestert, aki hivatalosan pótolni **Kransevitset**, a nyugalomba vonult első hegedűst. A legközelebbi operai szezon első újdonsága valószínűleg **Puccini** «Tosca»-ja lesz, amely már a múlt szezonról való tartozása az Operának. Bemutatóra tavaly Takáts és Krammerné betegeskedése miatt nem kerülhetett. Első előadását október 4-ikére, a királynevenapiára tervezik. Magyar szerzők művei közül ifj. **Ábrányi** Emil «Ködkirály»

című operájának és **Berté** Henrik «Velencei karnéval» című balettjének bemutatását tervezi az igazgatóság. Tervbe van véve továbbá gróf **Zichy** Géza «Gemma» című táncokléménye, mely néhány hónappal ezelőtt szép sikert ért Prágában. Főleleveníük **Mihalovich** «Toldi»-ját is. Az esztendő művészi eseményének **Gluck** «Orfeusz»-ának, továbbá **Wagner** nálunk még elő nem adott «Rienzi»-jének bemutatóját szánják.

Népszínház.

A Népszínház igazgatósága a következőkben teszi közzé előadásra váró darabjainak sorozatát: A Népszínház eddigi programjához hiven a magyar darabok tulsúlyát már az anyag előkészítésében is biztosította s a régi ünnepeket szerzők mellett több új tehetségnek is teret fog nyitni. A népszínművek és operettek helyes arányban váltakoznak. Az igazgatóság a személyzetet jelentékeny erővel szaporította szeptember 1-étől kezdve. Így tagja lesz a Népszínháznak **Komlósi** Emma és **Rédey** Szidi. Szeptember elsején kezdik meg működésüket **Fekete** József új karmester, ki a Magyar Színháznak volt évekig első karmestere és **Irsai** Leo baritonista. Az ének-és zenekart október 16-ára fölfrissítik. A személyzet megszorítása lehetővé teszi az új darabok bemutatásán kívül a régi jó darabok felújításának ciklusát s hetenkint egy napon *ifjusági előadások* tartását is. Szeptember hó folyamán pedig a magyar népdal népszerűsítése érdekében országos cigányzenaversenyt tervez az igazgatóság. Az eddig színpadra készen álló anyag a következő:

Eredeti darabok: **Bokor** József népszínműve «A kistelki csendbíztos», **Géczy** István és **Hegedűs** Gyula népszínműve «Az apostol», **Dankó** Pista hátrahagyott népszínműve a «Cigányélet», **Lakos** István népszínműve «Az ovodáskisasszony», **Béldi** Izor színműve «Napoleon», **Erkel** Jenő és **Rössel** Nándor operettje «Masinka, az egyetem gyöngye», **Szabados** Béla és **Lovik** Károly népszínműve «Felsőbb asszonyok», **Stoll** Károly és **Pásztor** Árpád operettje «A kis császár», **Hüvös** Iván és **Faragó** Jenő operettje «Katica grófnő», **Bokor** József operettje «Huszárkisasszony», **Barna** Izso és **Nyáray** Antal operettje «Senki», **Fejér** Jenő és **Béldi** Izor operettje «A külteki hercegnő».

Külföldi darabok: **Rostand** Edmond drámája a «Sasfűk» (L'aiglon) fordította **Ábrányi** Emil, **Dreyer** Miksa «Az élet völgye» (In Thal des Lebens) fordította **Márkus** Miksa, **Leslie** Stuart és **Owen** Hall «Az ezüst papucs» (The silver slipper), fordította **Heltai** Jenő, **Eysler** operettje «A vándorlegény» (Bruder Straubinger), fordította **Faragó** Jenő, **Müllöcker** operettje «A nőszabó», fordította **Szomaházy** István, **Messenger** operettje «A kisorsolt menyasszony», fordította **Heltai** Jenő, **Lecoque** operettje «Yetta», **Arthur E. Godfrei** és **Harry Graham** operettje «Senki kisasszony» (Little miss Nobody), **Zeller** Károly operettje «Kellermeister», **Bayer** operettje «Arabella», fordította **Béldi** Izor, **Weinberger** Károly egy operettje, **Hennequin** bohózata «A dajka», fordította **Heltai** Jenő.

Vigszínház.

A Vigszínház művészgárdája három új erővel gyarapodott. Ezek: **Harmath** Hedvig, **Sarkadi** Aladár és **Odry** Árpád (Odry Lehel fia). A színházat ma nyitják meg a «Tekendősékek» **Goudillot** bohózatával, azután a «Korbács», **Hennequin** és **Bilhaud** vígjátéka kerül színre. Ezután a «Mézesetek» lesz a legelső újdonság, ezt követi három egyfelvonásos bemutatása. Ezek: «Lia» **Zboray** Aladártól, «Zöld kakas **Schnitzlertől** (ezt a párisi Théâtre Antoine is előadja) és a francia «Doktor **Goudron**». Az *eredeti* újdonságokról, az említettek kivül, nem nyilatkozott az igazgatóság. A francia darabok közül, melyek *terve*be vettek, telemítendők. Francia darabok: «La Passerelle», «L'enfant du miracle», «Maitre Nitouche», «La famille du brosseur», «Lysistrata» (**Donnay**), «Heureuse», «Gaité du veuvage», «Pour être aimée» és «Madame Flirt» címűek. Az angol darabok közül előadásra ki vannak szemelve: «The light that failed» **Rudyard Kipling-től**, «The Royal neckbrace» (mely **Mária Antoinette** híres nyakláncát tárgyalja) és a «New Clown» című. Ezekon kívül három klasszikus darabot is tanulnak be, még pedig: **Beaumarchais** «Figaró lakodalmát» **Hegedűs** Gyulával a címszerepben és **Lessing** «Barnhelmii Minna»-ját.

Uránia-színház.

Az «Uránia» kettős feladatának hiven megfelel: Népszerűsíti a tudományt és a tudományhoz emeli az aktuálisokat. Mindig halad az eseményekkel és a tudomány legújabb vívmányaival egyaránt. **Szerbián** kívül, melyet most adnak, az Uránia újdonságai itt következnek: «Berlin» **Németh** Pétertől, «A Balaton» **Sághy** Jánostól, «Szférák zenéje» **Kövestigethy** Radótól, «Az éjféli nap országa»

Ráth Istvántól és «A szinpad története» dr. Várady Antaltól.

Magyar Színház.

A Magyar Színház is erősen készül az új szezonra. Három új tag szerződött a színházhoz. Virányi Jenő karmester, Gömöri Jenő, a városligeti szinkór fiatal komikusa és Fenyéri Mór, aki eddig Janovits társulatának volt tagja. A mai első estén színre kerül «A drótostót», Lehar Ferenc operettje, a múlt színházi szezon legnépszerűbb újdonsága, ezuttal hatvanötödösör. «A drótostót» a hét minden estéjén színre kerül.

A színház újdonságai egyelőre a következők. Magyar szerzőktől van eredeti operett: *Rajna* Ferenc-től, *Verő György*-től, *Sztojanovits* és *Falk*-tól (Phryne) és *Kaczér* Vilmostól a «Mumia» című énekes bohózat. Az idegen darabok közül felemlíthető a bécsi «Frühlingsluft» című operette, melynek zenéjét *Reiterer* állította össze Strauss János tánczaból; továbbá: «Madame Cherry» Hugo Felix-től, «Madame Putiphar» *Xantroff* és *Deprés*-től Emond *Diet* zenéjével; «Princesse Bébé» *Varney* és «La petite Poncette» Raoul *Pugno* operettje. Ezek a zenés darabok. Ezekhez sorakozik: «Le train de plaisir» *Hennequin*-től és «Vacance de mariage» *Valabréque* és *Hennequin*-től.

Király-színház.

Megirtuk, hogy a Király-színház október 15-én nyílik meg a *Huszka-Martos* szövetség újabb operettjével, az Aranyvirággal. Ezután jön *Csepreghy* *Vizözöne*, *Sztojanovits* zenéjével. Később kerülnek sorra «A torreador» *Moncton* és *Carryll*, a «Postás fiú» szerzőinek operettje; «Ordre de l'empereur» *Clerice*-től, a «Vesztázúzek» szerzőjétől; «Sire de Vergy» *Claude Terrasse*-től és *Lincke* «Lysistrata»-ja, melyvel egyidejűleg *Wilde* «Salome»-je kerül előadásra *Fedák Sárival* a címszerepben.

SPORT.

Nyári futtatások.

(Tizenegyedik nap.)

Budapest, szeptember 1.

A nyári futtatásoknak ma van az utolsó napja. A bucsuztató azonban nem méltó a lezajlott meetinghez, mely úgy látogatottság, mint sportszemponthoz nagyon jól sikerült. A mai nap programja gyenge, a futamok is ilyenek, pedig a látogatottság, amely ma valószínűleg az elseje miatt sokkal élénkebb, mint más hétköznapon, érdekesebb eseményeket érdemelt volna.

Lapunk zártáig az eredmények következők:

I. *Nyerellességek dija*. Díj 3000 korona. Távolság 2000 méter. Szemere Miklós *Bartolomeo*-ja (lov. Bonta) első, Ruggiero második. Tot. 10 : 13.

II. *Háromévesek handicapja*. Díj 6000 korona. Távolság 1800 méter. Gróf Andrássy Géza *Gyöngysziget*-je (lov. Russel) első, Futótüz második, Styria harmadik. Futottak még: *Marineur*, *Gazette*, *Bolivar*, *Sohasem*, *Kapus*. Tot. 10 : 29. Helyre 50 : 66, 70 és 70.

III. *Tenyésztők dija*. Díj 10.000 korona. Távolság 1100 méter. Rohonczy G. *Ezerkilencszázegy*-je (lov. Van Dusen) első, Barna bimbó második, Cipó harmadik, Tepp utolsó. Tot. 10 : 63. Helyrefogadás: 50 : 94 és 66.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— Együtt legyen a család. Az «ember» nem igen van otthon, t. i. az az ember, akiről szó van. Napszámba jár, iszik, veszekedik, becsukják. Az asszony otthon van a családdal, várja az urát.

— Ne várja kend, megint becsukták.

Az asszony, hogy találkozzon az urával, kénytelen egy kis kihágást elkövetni, hogy őt is becsuklazzák. Elköveti és szerencsésen nyakába is szó a bíróság 24 órai áristomot.

Ma aztán beállit az asszony a rendőrségre. Mind a két karján egy-egy poronty. A szoknyájába jobbról-balról egy-egy lurkó kapaszkodik.

— Elgyüttünk, kapitány ur.

— Minek?

— Hogy leüljük azt az egy napot.

— Hát a gyerekekkel mit akar?

— Otthon nem hagyhatom szegénykéket, aztán meg úgy akarom, ha mán az apjuk is benn van, hogy együtt lőgyön az egész család.

Híába akarta, nem lett úgy. Mikor az anyjukot bekisérték, abban a minutumban lökték ki az apjukat.

— A zapresicsi zendülők büntetése. Zágrábból jelentik, hogy a zapresicsi tizenkilenc zendülőnek hat héttől usque két évig terjedő büntetését a báni tábla tetemesen leszállította. Az eset a horvát ellenzékiekre kedvezőbb benyomást tett.

— A vásárhelyi uzorás gyilkosát újból letartóztatták. Marik Jánost, aki lelőtte a vásárhelyi nábobot, *Uihelyi* Lipótot, mint orosházi tudósítónk írja, újból letartóztatták. Marikot ideiglenesen szabadlábra bocsájtották s ő szabadságát arra használta fel, hogy földosztó tanokat hirdetett s arra biztatta az embereket, hogy hitelezőiknek úgy fizesenek, amint ő tette Ujhelyivel. A minap megtámadta *Szell* János ispánt és le akarta löni. A veszedelmes embert feljelentették, amire *Nyirő* Géza vizsgálóbíró letartóztatta.

NYILTTÉR. *)

Dagogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület szeptember hónap 12., 13. és 14. napjain a *Zsilvölgyön* tartja meg idei évi közgyűlését. A résztvevők a megállapított program szerint szeptember 14-én *Lupényba* rándulnak, ahol a telep megtekintésén kívül az urikány-zsilvölgyi magyar kőszénbánya-részvénytársaság által épített új iskolát és kórházat is fogják ünnepiesen fölavatni.

Szőlős gazdák értekezlete Balaton-Almádiban. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete vasárnap délután Balaton-Almádiban értekezletet tartott. Jelen voltak a többek között *Bakó* József, *Hertelendy* Ferenc, *Óváry* Ferenc, *László* Mihály országgyűlési képviselők, *Kolossváry* József veszprémi alispán, *Herczegh* Mihály egyetemi tanár, *Rainprecht* Antal jászágorkormányzó, *Rada* István kanonok, dr. *Közeghy* József, *Edvi Illés* Károly, *Kenessey* Móric stb., továbbá Veszprém és Zala vármegyék szőlőbirtokosai igen nagy számban. Az értekezleten *Bernáth* Béla országgyűlési képviselő, *Óváry* Ferenc és *Kolossváry* József elnökölték, jegyzők voltak ifjabb *Perczel* Sándor és *Paar* Ödön.

Bernáth Béla elnök nagy érdeklődéssel hallgatott megnyitó beszédében fejtegette, hogy ha szőlőtermelőink mostani nehéz viszonyaikon segíteni akarnak, tömörülniök kell és pedig a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete körül. *Drucker* Jenő dr. egyesületi igazgató az egyesület munkaprogramját mutatta be s kifejtette, hogy ezen program alapján a magyar szőlősgazdák a *kellő ösztetartás mellett* aránylag rövid idő alatt oda emelhetik a magyar szőlőtermelést, ahol annak a *világversenyben* helyet kell foglalnia. Ezután a *boritaladó leszállításáról* értekezett. Fejtegetéseit az értekezlet általános helyesléssel fogadta s elhatározta *Drucker* Jenő indítványára, hogy a boritaladó leszállítása iránt kérvénnyel fordul a kormányhoz és a képviselőházhoz. *Marton* Dénes szőlőszeti felügyelő a szőlőművelésben leggyakrabban előforduló hibákról, mint a sűrű ültetés, hibás vesszőoltás, legyökerezésről, továbbá a trágyázásnál előforduló hibákról értekezett. Ifjú *Perczel* Sándor a *pinceszövelkezetekről* tartott előadást, amelyek szerinte első sorban volnának hivatva a *borértékesítés* bajainak orvoslására. *Nagy* Ignác a *balatonmenti vasut* kiépítését hozta szóba s kifejtette, hogy míg ez a vasutvonal meg nem nyílik, a veszprémi és zalai szőlőértékesítés föllendítése alig remélhető. Végül *Bernáth* Béla elnök megköszönte a jelen voltak figyelmét és érdeklődését, az előadók fáradságát és tanulságos fejtegetéseit, indítványozta, hogy a gyűlés üdvözlő táviratot küldjön *Darányi* Ignác földmívelési miniszternek, köszönetet mondva a magyar borbortermelés érdekében való működéséért. Az

indítványt az értekezlet zajos éljenzéssel fogadta, ezzel az elnök az ülést berekesztette. Az értekezlet után megalakult a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének balaton-almádi helyi bizottsága, amely elnöknek *Óváry* Ferencet, alelnöknek *Bakó* Józsefet és *László* Mihályt, titkárnak *Paar* Ödönt választotta meg.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza elkelt 35.000 mm. 2-5 fillérrel olcsóbb áron.

Készárúüzlet.

Uj-Buza:

Tiszavidéki: 1000 mm. 80 k. 7.87-5 korona, 100 mm. 81 k. 7.82-5 korona, 100 mm. 81 k. 7.90 korona, 100 mm. 81 k. 7.80 korona, 500 mm. 80 k. 7.82 korona, 500 mm. 80-5 k. 7.80 korona, 200 mm. 80 k. 7.87-5 korona, 200 mm. 80 k. 7.85 korona, 200 mm. 80 k. 7.80 korona, 100 mm. 80 k. 7.85 korona, 200 mm. 79 k. 7.85 korona, 300 mm. 79-5 k. 7.85 korona, 100 mm. 80 k. 7.85 korona, 400 mm. 80 k. 7.80 korona, 300 mm. 80 k. 7.82-5 korona, 500 mm. 80 k. 7.87-5 korona, 500 mm. 80 k. 7.85 korona, 300 mm. 80 k. 7.85-5 korona, 150 mm. 80 k. 7.85 korona, 200 mm. 79 k. 7.85 korona, 100 mm. 80 k. 7.85 korona, 200 mm. 79 k. 7.85 korona, 100 mm. 80 k. 7.82-5 korona, 100 mm. 79 k. 7.75 korona, 300 mm. 79 k. 7.75 korona, 200 mm. 79 k. 7.75 korona, 300 mm. 79 k. 7.70 korona, 100 mm. 79 k. 7.75 korona, 100 mm. 80 k. 7.75 korona, 100 mm. 79 k. 7.67 korona, 200 mm. 78-5 k. 7.80 korona, 1000 mm. 78-5 k. 7.80 korona, 100 mm. 78-5 k. 7.67 korona, 100 mm. 78 k. 7.67 korona, 100 mm. 78 k. 7.67-5 korona, 150 mm. 78 k. 7.72-5 korona, 100 mm. 78 k. 7.72-5 korona, 100 mm. 78 k. 7.80 korona, 150 mm. 78 k. 7.72-5 korona.

Fejérmegyei: 1500 mm. 77-5 k. 7.67-5 korona, 500 mm. 78 k. 7.67-5 korona.

Kalocsai: 1650 mm. 77 k. 7.70 korona.

Pestmegyevidéki: 100 mm. 81 k. 7.75 korona, 300 mm. 81-5 k. 7.80 korona, 200 mm. 80 k. 7.85 korona, 1600 mm. 80 k. 7.73-5 korona, 300 mm. 79 k. 7.72-5 korona, 300 mm. 68 k. 7.65 korona, 100 mm. 78 k. 7.55 korona, 400 mm. 77 k. 7.70 korona, 100 mm. 76 k. 7.55 korona.

Bácskai: 300 mm. 78 k. 7.82-5 korona.

Bánsági: 1350 mm. 78-5 k. 7.65 korona, 4500 mm. 77 k. 7.55 korona, 1350 mm. 77-5 k. 7.72-5 korona.

Dunai: 1050 mm. 77-5 k. 7.52-5 korona, 1000 mm. 77-3 k. 7.58-5 korona, 2600 mm. 76-7 k. 7.55 korona, 1000 mm. 76-5 k. 7.55 korona.

Felsőmagyarországi: 650 mm. 78-5 k. 7.62-5 korona, 150 mm. 76 k. 7.45 korona.

Tiszavidéki: 400 mm. 80 k. 7.75 korona, 100 mm. 79-5 k. 7.80 korona.

Rozs: 100 mm. 6.12 korona, 500 mm. 6.10 korona, 200 mm. 6.10 korona, 100 mm. 6.07 korona, 600 mm. 6.07 korona, 100 mm. 6.05 korona, 100 mm. 6.07 korona.

Arpa: 2507 mm. 5.60 korona, 150 mm. 5.55 korona, 300 mm. 5.52 korona, 200 mm. 5.52 korona.

Zab: 200 mm. 5.75 korona, 150 mm. 5.65 korona, 100 mm. 5.60 korona, 600 mm. 5.45 korona.

Érték-tőzsde.

Kedvező kül- és belpolitikai jelentésekre élénk üzlet fejlődött ki, melynek tolyamán az összes értékek árfolyama jelentékenyen javult. A járadékpiac szilárd volt s a 4 százalékos magyar koronajáradék félszázalékkal emelkedett.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Osztárak hitel	— — —	650.25	651.75	651.25	— — —
Magyar hitel	— — —	720 —	722 —	722 —	— — —
4% koronajáradék	— — —	98.20	98.25	98.50	— — —
Jelzálogbank részv.	— — —	511 —	512.50	512.50	— — —
Rimamurányi	— — —	462 —	460.50	460.50	— — —
Allamvasut	— — —	656 —	659 —	658.50	— — —
Városi villamos	— — —	303.50	304.50	304.50	— — —
Budapesti Közfut	— — —	602 —	602 —	602 —	— — —

A déli tőzsdén zárultak:

Osztárak hitelrészvény	— — —	652.50	— — —	— — —	— — —
Magyar hitelrészv.	— — —	724 —	— — —	— — —	— — —
4% koronajáradék	— — —	98.50	— — —	— — —	— — —
Jelzálogbank részv.	— — —	514 —	— — —	— — —	— — —
Rimamurányi	— — —	460.50	— — —	— — —	— — —
Allamvasut	— — —	659 —	— — —	— — —	— — —
Városi villamos	— — —	304.50	— — —	— — —	— — —
Budapesti Közfut	— — —	603 —	— — —	— — —	— — —

Felelős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Sajátkészítményü férfiruha-áruház

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. szám (az Udvari-kávéház mellett).

Előre haladt idény miatt leszállított árak.

A szabott ár minden darabon látható. A szabott ár minden darabon látható.
Dus választék fiu- és gyermekruhákban, piquet- és szövetmellényekben.

Kívánatra mintákat bérmentve küldök. 102

SZINHÁZAK.

Szerda, 1903. szeptember hó 2-án.

Nemzeti színház.
A proletárok.
 Kezdeté 7 órakor.

Népszínház.
 Hegyi Aranka első fellépése szabadsága után.
Hektor kisasszony.
 Nagy operett 3 felvonásban. Kezdeté fél 8 órakor.

Vigszínház.
Dupont.
 Kezdeté 7 órakor.

Magyar színház.
A drótos lól.
 Nagy operett előjátékkal 2 felvonásban. Irtá Leon Viktor.
 Zenéjét szerző Lehár Ferenc. Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia.
Szerbia.
 160 színesen vetített képpel és 20 mozgófényképpel. Irtá:
 Strausz Adolf dr. Kezdeté fél 8 órakor.

Fővárosi nyári színház.
 Gergely Gizella kisasszony vendégjátékául:
Lili.
 Operette 3 felvonásban. Kezdeté fél 8 órakor.

Városligeti nyári színház.
Heidlbergi diákélet.
 Vig színmű dalokkal a diákéletből merítve 5 felvonásban.
 Irtá: Meyer Förster Vilmos. Fordította: Dr. Márton Miksa. Kezdeté fél 4 órakor.

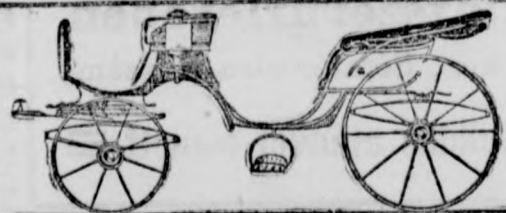
Schoffola Ernő A ruggyantagyártás meghonosítója
 Budapest, VI., Andrassy-ut 2.
 Legjobb minőségű gummitömlők kerti fecskendezésre
 árjegyzék ingyen.

ŐS-BUDAVÁRA

Nyitva délután 6-tól reggel 4 óráig.
 Ma kedden, szeptember hó 1-én
 Tündéri kivilágítás. A nagy varieté-színpadon
 a szenzációs új szeptemberi műsor.
 Helga Demont fantasztikus tűzi-leány, Romulus (első
 arcművészek, Little Aurighi japán léglornász, érnató
 és Mandi drótközel-művészek, The 3 Roxinis amerikai
 excentrikusok, Ferenczy Zsófia, a magyar paszirta.

Elaine Ravensberg

angol operaénekesnő az ő csodaszép magyar énekével. —
 Felics-Comiques új magyar és nemet bohózat és
 Steinhardt. — Katonazene és különféle zene-
 karok. Belepő-díj 60 fillér. Kedvezményes jegyek a városi
 tözsdékben kaphatók. — Csütörtökön, szeptember 3-án
 STEINHARDT jutalomjátéka.

ZSIGMONDI KAROLY kocsigyártó
 Budapest, IX. ker., Imre-utca 3. sz. alatt.
 (A Központi vásárcsarnok közelében.)
 — Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld. —
 Múzeum-körúti raktárát beszüntette.
 Használt kocsikat becserél, javításokat elfogad

Balaton csarnok V., Vadász- és Hajnal-u. sarok.
 Saját épületében **kávéház és szálloda**
 ma megnyitott újonnan átalakítva. Naponta kitűnő
cigányzene. Szálloda-szobák 3 korona. Ker. utasok-
 nak 20% engedmény. Tisztelettel
 157 **Veszprémi Steiner Sándor.**

Magyar királyi államvasutak.
 107.975/1903. sz.

Pályázati hirdetmény.

Alulírott igazgatóság a magyar királyi államvasutak
 menettjegy-nyomdájában, illetve műhelyeiben 1904. évben,
 esetleg 1905. és 1906. években szükséges bóraru anyagok,
 nevezetesen: színes hasított birkabőrök, őzbőrök, fényes-,
 fuvó-, gépszij-, talp- és timsósbőrök, kész géphajtó szíjak,
 különféle bőrből készült portárcsák stb. szállítására ezen-
 nel nyilvános pályázatot hirdet.

A pályázat tárgyát képező anyagokat és azok egy évi
 mennyiségét feltüntető ajánlati úrlap, valamint a szállítá-
 sra vonatkozó és az ajánlattételnél kötelező részletes
 módokat tartalmazó ajánlati felhívás valamennyi hazai
 és horvát-szlavonországi kereskedelmi és iparkamaránál
 megtekinthető és az alulírott igazgatóság «Anyag- és leltár-
 beszerzési szakosztályánál» (Budapest, VI., Andrassy-ut
 73. sz., II. em. 48. ajtószám alatt) díjtalanul kapható.

Az előírt módon kiállított, ivenkint egy koronás m. kir.
 okmánybéllyel ellátott ajánlatok, az ivenkint 30 filléres
 m. kir. okmánybéllyel ellátott és aláírt ajánlati felhívás-
 sal együtt, lepecsételve legkésőbbben f. évi szeptember
 hó 18-ának déli 12 órájáig a fentemlített szakosztálynál
 benyújtandók, vagy posta útján odaküldendők. Az ajánlat
 borítéka e felirással látandó el: «Ajánlat 107.975/903.
 számhoz».

Bánatpénz gyanánt az ajánlandó cikkek egy évi értéké-
 nek 5%-a legkésőbbben folyó évi szeptember hó 17-ének
 déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak budapesti
 központi főpenztáránál, akár készpénzben, akár állami
 letételekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Bánatpénz nélkül, vagy később benyújtott, valamint az
 olyan ajánlatok, melyek nem az előírt módon tételnek,
 vagy amelyek az aláírandó ajánlati felhívás nélkül nyuj-
 tatnak be, figyelembe nem fognak vétetni.
 Budapest, 1903. évi augusztus hóban.

A magyar kir. államvasutak igazgatósága.
 (Utányomás nem díjazatik.)

Törlesztéses

kölcsönt!

Földbirtokra, házakra
 4-65% mellett (töketör-
 lesztéssel együtt) az ér-
 ték 70%-ig. Közhiva-
 talnokoknak 15 évi
 törlesztésre személy-
 hitelt kezes nélkül ka-
 tonai házassági óva-
 dekra, továbbá minden
 hitelképes egyének leg-
 gyorsabb és diszkrét le-
 bonyolítás mellett ki-
 eszközöl. (Válaszbélyeg.)

Mellinger Oszkár

BUDAPEST, 146
 IV., Ujvilág-utca 33. szám.

Rendkívül érdekes dráma

A LELKIISMERET

irta

Paul Anthelme.

Diszes kiadás 10 képpel igen finom papiroson.

Ára 2 korona. Ara 2 korona.

== A „Magyarság” olvasóinak 25% kedvezmény. ==

A dráma főhőse egy falusi plébános, ki a gyónási titok áldozata.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

A „HARISNYAKIRÁLY”-nál

BUDAPEST, VI. ker., Teréz-körút 2. szám.
 Kaphatók kizárólag az új divatu szürke nyíl harisnyák.
 Párja 90 fillér, Párja 90 fillér.

